

Göteborgs
Stad

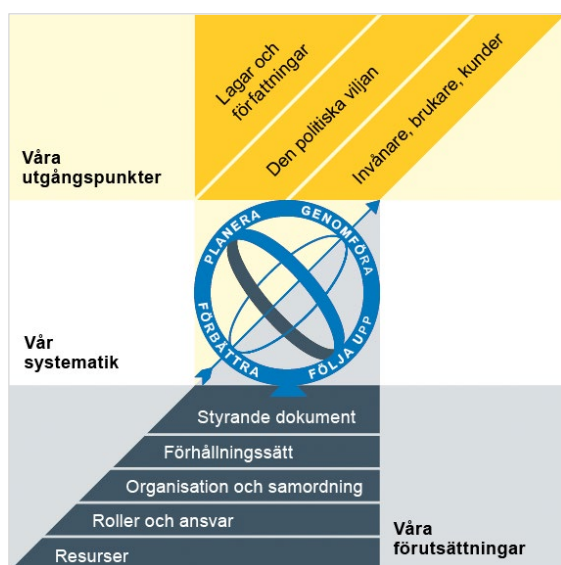
Förslag till Göteborgs Stads plan för stadens arbete mot våld i nära relationer 2023–2026

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
[Nämnd/styrelse/befattning]

Gäller för:
[Text]

Diarienummer:
[Nummer]

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
[Dokumentsort]

Giltighetstid:
[Giltighetstid]

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
[Funktion]

Bilagor:
[Bilagor]

Innehåll

Inledning	6
Syftet med denna plan	6
Vem omfattas av planen	6
Giltighetstid	6
Bakgrund	6
Koppling till styrande dokument	7
Koppling till Göteborgs Stads styrande dokument	7
Stödjande dokument	8
Genomförande av denna plan	8
Uppföljning av denna plan	9
Utgångspunkter för planen	10
Konventioner, lagstiftning och den nationella jämställdhetspolitiken	10
Internationella styrdokument	10
Nationella styrdokument och lagstiftning	10
Definition av våld i nära relation	12
Våldets olika uttryck	12
Analysera och identifiera målgruppens behov	13
Planen	14
Mål och aktiviteter	15
Läshänvisning	16
Mål 1. Göteborgs Stad arbetar för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas	16
Mål 2. Göteborgs Stad tillgodoser behov av stöd och skydd hos barn som utsatts för eller bevittnat våld, utifrån barnets behov	20
Mål 3. Göteborgs Stad tillgodoser våldsutsatta vuxnas behov av stöd och skydd utifrån den enskildes behov	22

Mål 4. Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer är av god kvalitet...	24
Indikatorer.....	26
Bilaga 1.....	32
Internationella styrdokument som denna plan har utgångspunkt i.....	32
Bilaga 2.....	33
Planens koppling till andra styrande dokument i Göteborgs Stad	33
Bilaga 3.....	38
Stödjande dokument	38

REMISSVERSION

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med planen är att stärka utvecklingen av Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer, för att uppnå målet att ingen ska utsättas för våld i nära relationer. Planen är ett stöd för ett strukturerat, kontinuerligt och långsiktigt arbete mot våld i nära relationer och utgör en grund för samverkan inom staden i frågor som rör våld i nära relationer.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för samtliga nämnder och styrelser i staden, i olika omfattning. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden berörs av flest av planens aktiviteter. Övriga nämnder och styrelser berörs endast av någon eller ett par aktiviteter.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2023–2026.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav Social resursnämnd (enligt beslut 2018-05-23 § 492) i uppdrag att följa upp Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer 2014–2018 (med förlängd giltighetstid till och med 2019), samt att lämna förslag på ny plan. Förslaget till ny plan återremitterades av kommunstyrelsen i augusti 2021 till socialnämnden Centrum. Vid framtagandet av förslaget till ny plan mot våld i nära relationer har de brister som identifierats i uppföljningen av den tidigare planen¹ och i stadsrevisionens granskning 2018², samt stadsledningskontorets uppföljningsrapport³ därtill, beaktats.

Planen har tagits fram i dialog med nyckelpersoner och baseras på utvecklingsområden som har identifierats i uppföljningen av föregående plan, andra kartläggningar och granskningar.

¹ Social resursnämnd 2019-08-26 §200

² Kommunfullmäktige 2018-12-20 §3

³ Kommunfullmäktige 2019-06-11 §14

Koppling till styrande dokument

Planens övergripande mål är att ingen ska utsättas för våld i nära relation. Planen har liksom stadens arbete mot våld i nära relationer sin utgångspunkt i internationella konventioner, svensk lagstiftning och den nationella jämställdhetspolitiken.

Planen behöver också förhålla sig till lokala utgångspunkter som exempelvis Göteborgs Stads budget och andra styrande dokument. Nedan följer de lokala styrdokument som ligger till grund för planen. Lagstiftning samt nationella och internationella styrande dokument som utgör utgångspunkter för planen beskrivs i kapitlet om utgångspunkter.

Koppling till Göteborgs Stads styrande dokument

Planen knyter an till stadens arbete för att främja mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet. I Göteborgs Stad finns ett antal program och planer som ger riktning för arbetet med mänskliga rättigheter, jämlikhet, folkhälsa, trygghet, förebyggande arbete och frihet från våld. Denna plan ska ses som ett komplement till dem. Nedan listas de antagna program och planer som i störst omfattning angränsar till denna plan. I bilaga 2 framgår respektive programs och plans anknytning till området våld i nära relationer. I förteckningen nedan har våld i nära relationer förkortats till VINR.

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut	Giltighet	Diarie- nummer
Göteborgs Stads program för attraktiv arbetsgivare 2019–2023	KF 2019-05-23	2019– 2023	0955/17
Göteborgs Stads plan för jämställdhet	KF 2019-01-31	2019– 2023	0445/14
Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)	KF 2018-10-25	2019– 2022	0754/17
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	KF 2018-01-18	2018– 2026	0327/17
Göteborgs Stads plan för en jämlik stad	KF 2020-04-16	2019– 2022	1028/19
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck	KF 2019-11-21	2020– 2023	1316/17
Göteborg Stads plan mot hemlöshet	KF 2020-04-16	2020– 2022	1411/19
Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor	KF 2017-01-26	2017– 2023	1407/14

Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	KF 2019-05-23	2019– 2022	0110/18
Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	KF 2020-11-12	2021– 2026	0759/19
Strategisk plan för suicidprevention	KF 2014-10-09	Ej tids- bestämd	Dnr 0576/13
Handlingsplan för arbetet med finskt förvaltningsområde	KF 2020-09-10	2020– 2023	Dnr 1223/19
Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor	KS 2014-10-01	2020– 2023	Dnr 1221/11
Göteborgs Stads plan för arbetet mot etablerat missbruk och beroende	KF 2017-09-14	2018– 2022	Dnr 1344/14
Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program	KF 2022-06-16	2022– 2026	Dnr 0355/20
Göteborgs Stads barnrättsplan	KF 2022-06-09	2022– 2024	Dnr 1109/20

Stödjande dokument

Planen är indelad i fyra målområden. I bilaga 3 finns olika vägledningar och rapporter som kan fungera stödjande i arbetet för att nå målen.

Genomförande av denna plan

Varje nämnd och styrelse ansvarar för implementeringen av planen i den egna organisationen samt för genomförandet av de aktiviteter som nämnden eller styrelsen ansvarar för. Vid vissa aktiviteter som berör flera nämnder och styrelser har en eller två nämnder ålagts ett samordningsansvar.

Uppföljning av denna plan

Socialnämnden Centrum ansvarar för uppföljningen av planen på en övergripande nivå och ska rapportera resultatet av uppföljningen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. De styrelser och nämnder som har ansvar för aktiviteterna i planen ska samverka med socialnämnden Centrum i uppföljningen. Uppföljningen kommer att ske med hjälp av kvalitativ uppföljning och de indikatorer som är angivna i planen⁴. Indikatorerna syftar till att mäta om planens aktiviteter har bidragit till att nå uppsatta mål. Förutom indikatorer åtföljs målen även av nyckeltal. Nyckeltalen kan säga något om verksamheten och arbetssätten inom målområdet, men de kan inte i sig självt indikera utveckling av målen, utan kräver en samlad analys. Den kvalitativa delen av uppföljningen kommer vara särskilt viktig för att följa upp hur planen har bidragit till förbättrade insatser och stöd till särskilt utsatta grupper. Uppföljning av angränsande planer och program kommer också att ligga till grund för analys av måluppfyllelse för planen.

Efter två år kommer en första processuppföljning av planen att genomföras av socialnämnden Centrum för att följa status på implementeringen och genomförandet av aktiviteterna och hur man har integrerat jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet i genomförandet av planen. Under planperiodens sista år görs en samlad process- och resultatuppföljning i förhållande till planens samtliga mål, genomförande av aktiviteter och arbetet med jämställdhets- och jämlikhetsintegrering. Uppföljningen ger vägledning till stadens framtida arbete mot våld i nära relationer.

⁴ En del indikatorer saknar ett nuvärde. Anledning till att det saknas är för att dessa indikatorer är nya och i dagsläget saknar befintliga data. Ett nuvärde kommer att inhämtas vid deluppföljningen som sker två år in i planperioden.

Utgångspunkter för planen

Frihet från våld i nära relation är en mänsklig rättighet. Göteborg ska vara en trygg, säker och jämlik stad och verka för att skapa likvärdiga livsvillkor för alla som bor, vistas och verkar här. Staden behöver utveckla arbetet med att förebygga våld, upptäcka våld samt ge individanpassat skydd och stöd till alla oavsett bakgrund och förutsättningar. Planens övergripande mål är att ingen ska utsättas för våld i nära relationer och såväl planen, som stadens arbete mot våld i nära relationer, har sin utgångspunkt i internationella konventioner, svensk lagstiftning och den nationella jämställdhetspolitiken. Arbetet med planen ska genomföras med hänsyn till olika individers behov och bidra till likvärdiga insatser.

Konventioner, lagstiftning och den nationella jämställdhetspolitiken

Internationella styrdokument

- *FN-konventioner*
 - *Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna* (1948)
 - *Konventionen om barnets rättigheter - Barnkonventionen* (1989)
 - *Kvinnokonventionen – CEDAW* (1979)
 - *Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* (2006)
- *Istanbulkonventionen eller Europarådets konvention om avskaffande av våld mot kvinnor och våld i hemmet* (2011)
- *Agenda 2030*

De internationella styrdokumenterna beskrivs närmare i bilaga 1.

Nationella styrdokument och lagstiftning

Den nationella jämställdhetspolitiken

Enligt regeringen ska jämställdhetspolitiken syfta till att förändra de strukturella och ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män som innebär att kvinnor som grupp är underordnade män som grupp i samhället. Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Enligt det sjätte delmålet ska mäns våld mot kvinnor upphöra och särskilt fokus är på våldspreventivt arbete. Som en del i arbetet med att uppnå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet har en tioårig nationell strategi (2017–2026) för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor tagits fram. Regeringen har även lanserat ett åtgärdsprogram med 99 åtgärder (2021–2023) för att uppnå målet att våldet ska upphöra. I åtgärdsprogrammet belyses särskild sårbarhet bland annat i form av äldres utsatthet för våld, personer med funktionsnedsättnings utsatthet för våld och hbtqi-personers utsatthet för våld.

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen är central i arbetet med våld i nära relationer och reglerar flera verksamheters skyldigheter i arbetet. Lagen anger att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras. Varje socialnämnd har ett generellt ansvar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Detta inkluderar olika former av stöd till våldsutsatta personer och barn som utsätts för eller bevittnar våld, vilka nämns särskilt i 5 kap. 11 §. Där står också att socialnämnden särskilt ska beakta att kvinnor som har varit utsatta för våld från närstående kan vara i behov av stöd och hjälp.

Sedan 2021 har socialnämnden även ett ansvar att verka för att den som utsätter närstående för våld eller andra övergrepp ska förändra sitt beteende, vilket anges i 5 kap. 11a §. Hänsyn ska alltid tas till säkerheten för den eller de som har utsatts för våld eller övergrepp och dennes närstående.

Ett antal yrkeskategorier som till exempel medarbetare inom förskola, skola, skolhälsovård och socialtjänst är enligt socialtjänstlagen skyldiga att genast anmäla till socialnämnden, om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Brottsbalken

Den 1 juli 2021 infördes barnfridsbrottet i 4 kap. 3 § brottsbalken (BrB). Syftet är att stärka det straffrättsliga skyddet för barn som bevittnar vissa brott mellan närstående, eftersom dessa barn enligt forskning löper ökad risk att drabbas av både psykisk och fysisk ohälsa. Bevittna innebär i barnfridsbrottet att barnet ska ha sett eller hört de väsentliga delarna av brottet. Det finns inget krav på att barnet förstår att det som händer utgör ett brott eller att barnet kan ge uttryck för sin upplevelse.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, HSLF-FS 2022:39

Föreskrifterna syftar bland annat till att höja kvaliteten i socialnämnders och vårdgivares arbete på området våld i nära relationer. Det handlar om att förbättra skyddet och stödet till våldsutsatta vuxna och barn och barn som har bevittnat våld, samt utveckla arbetet med personer som utsätter närstående för våld. Fokus för den sistnämnda målgruppen är att de ska förändra sitt beteende och upphöra med våldsutövningen. Författningen innehåller också bestämmelser om bland annat att fastställa rutiner för att upptäcka våldsutsatthet och vid behov kontinuerligt utföra riskbedömningar avseende risken för fortsatt och eskalerande våld.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022, Lgr 22 och Läroplan för gymnasiet, Gy11

Läroplanerna för grundskola, förskoleklass, fritidshem och gymnasium har delvis nytt innehåll från och med hösten 2022. Bland annat har de delar som rör undervisning om sexualitet och samlevnad ändrats. Ämnet som tidigare hette sex och samlevnad har nu bytt namn till sexualitet, samtycke och relationer. Ämnet ska nu bland annat bidra till förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av samtycke, samt

omfatta kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Intolerans, förtryck och våld, till exempel hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Enligt det nya innehållet är skolans mål att varje elev ska respektera andras egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet.

Definition av våld i nära relation

Definitionen av begreppet *våld i nära relation* utgår i denna plan från Socialstyrelsens definition⁵.

Närstående

Begreppet ”närstående” är könsneutralt och syftar på varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det kan handla om anhöriga som makar, sambor, pojk- eller flickvänner, som föräldrar, syskon, barn eller andra släktingar. Det kan även gälla andra närstående som den våldsutsatta har eller har haft en nära och förtroendefull relation till, exempelvis förtroende- eller beroenderelationer mellan en yrkesutövare och en brukare inom vård och omsorg. Bedömningen av vem som kan betraktas som närstående ska göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet.

Våld i nära relationer kan vara misshandel och andra grova övergrepp såväl som handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som kan ingå i ett mönster av utsatthet. Det kan också handla om frånvaro av handlingar, försummelse, vilket främst drabbar äldre personer eller personer med fysiska eller kognitiva funktionsnedsättningar. Nedan följer våldets olika uttryck och exempel på hur det kan utövas.

Våldets olika uttryck⁶

- **Psykiskt våld** kan handla om hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjliganden. Den våldsutsatta kan också utsättas för kontroll, social isolering och begränsningar.
- **Fysiskt våld** kan bestå av att våldsutövaren knuffar, skakar, biter, river, håller fast, men också av örfilar, knytnävsslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar och stryptag.
- **Sexuellt våld** kan innebära olika former av sexuellt påtvingade handlingar som att tvinga den utsatta att se på pornografi, samlag utan samtycke, sexuella trakasserier och användning av ett sexuellt kränkande språk.
- **Latent våld** innebär att den utsatta lever med en ständig rädsla eller oro för våld. Våldet kan vara ilska eller aggressivitet som visar sig i förövarens kroppshållning och kroppsuttryck, som upplevs som hot.

⁵ ”Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer” (2016), Socialstyrelsen samt Göteborgs Stads riktlinjer mot våld i nära relationer, dnr. 0910/16

⁶ Listan är hämtad i ”Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Ett utbildningsmaterial” (2021), Socialstyrelsen

- **Försummelse** kan exempelvis vara att den utsatta inte får den hjälp med mat, medicin eller hygien som hon eller han behöver. Den utsatta kan förvägras hjälp till exempel med att komma ur sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicin.
- **Materiellt våld** kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter, bohag, värdesaker med mera.
- **Ekonomiskt våld** kan uttryckas genom ekonomiska hot, begränsningar av gemensamma ekonomiska tillgångar eller genom att tvinga någon att utföra ekonomiska olagligheter. Exempel är kontroll, så att partnern inte själv får tillgång till eller får bestämma över ekonomin, att gemensamma tillgångar undanhålls eller förhindra någon att arbeta eller delta i insatser som kan leda till egen försörjning.
- **Digitalt våld** kan vara att övervaka sociala medier, sprida privata/sexuella bilder, ladda ner applikation på mobilen som gör att våldsutövaren vet var den utsatta befinner sig samt skicka hotfulla meddelanden.
- **Hedersrelaterat våld och förtryck** uttrycks genom fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt kontrollerande beteende. Våldet sanktioneras kollektivt och utövas ofta av fler än en person. Denna plan omfattar inte hedersrelaterat våld och förtryck eftersom Göteborgs Stad har en särskild plan för det området.

Stadens arbete ska omfatta såväl de som utsätts som de som utsätter närstående för våld, både vuxna och barn.

Analysera och identifiera målgruppens behov

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska nämnder och bolagsstyrelser tillämpa en jämlikhets- och jämställdhetsintegrerad planerings-, budget- och uppföljningsprocess för att värna lika rättigheter och möjligheter ur ett invånarperspektiv. (2 kap § 12). I arbetet med planen betyder det i praktiken att samtliga berörda nämnder och bolag inom Göteborgs Stad förväntas att systematiskt och löpande analysera målgruppens behov utifrån ett normkritiskt⁷ perspektiv.

Vissa personer påverkas av faktorer som gör dem mer sårbara för att utsättas för våld från närstående. Faktorer som innebär en särskild utsatthet är bland annat isolering och ensamhet, att vara socialt, ekonomiskt, kognitivt och eller praktiskt beroende av sin omgivning för att klara vardagen och att leva i en hederskontext. Grupper som ofta lever under sådana omständigheter är bland annat, men inte enbart, kvinnor i missbruk, personer med funktionsnedsättning, hbtqi-personer och äldre personer. I detta sammanhang är det viktigt att komma ihåg att utöver familjemedlemmar och andra anhöriga kan även personer som möter den enskilde i sin yrkesutövning vara våldsutövare. Det kan exempelvis vara inom vård och omsorg, om den som utsätts kan förväntas ha en nära och förtroendefull relation till personen. Det är angeläget att vara medveten om eventuella stereotypa föreställningar om vem som kan vara våldutsatt respektive våldsutövare, för att inte missa våldsutsatthet eller utövande som avviker från den stereotypa bilden.

⁷ Normkritik är synliggörande och ifrågasättande av normer och invanda föreställningar.

Nationella såväl som lokala kartläggningar, studier och rapporter⁸ visar att samhällets stöd till vissa särskilt utsatta grupper är otillräckligt. Detta gäller exempelvis för hbtqi-personer, äldre, personer med kognitiva eller fysiska funktionsnedsättningar, personer i missbruk och personer med migrationsbakgrund.

I planens aktiviteter specificeras inte åtgärder för särskilt sårbara grupper. Kunskapen om sårbarhetsfaktorer behöver finnas i alla verksamheter och tillämpas i mötet med de individer som verksamheten möter. Stadens nämnder och bolag behöver synliggöra behoven hos målgrupperna och anpassa arbetet för att tillgodose behovet hos utsatta grupper.

Varje nämnd och bolag behöver kontinuerligt identifiera utsatta grupper och anpassa verksamheten för att ge rätt stöd. Verksamheterna behöver ha arbetssätt för att systematiskt synliggöra och tillgodose behoven hos vuxna och barn som utsätts för eller utsätter närstående för våld. På så sätt ökar jämställdhets- och jämlikhetsintegreringen förutsättningarna för att inga utsatta grupper exkluderas och att verksamheterna är flexibla när utsattheten förändras.

För att kunna synliggöra behoven hos dem som utsätts för våld behöver verksamheten ha kunskaper om att göra behovsanalyser, om normkritik och om våld i nära relationer. Kunskapen om målgruppens behov kan inhämtas genom kvantitativa och kvalitativa metoder och varje verksamhet avgör utifrån sin situation vad som krävs. Kunskapen behöver sedan kopplas till den interna planerings-, budget- och uppföljningsprocessen. Det behöver ske som en del av den ordinarie verksamheten och ska inte vara ett sidoprojekt.

Planen

Varje år utsätts ett stort antal människor för våld från närstående i Sverige. Våldet förekommer i alla typer av parrelationer och i andra typer av nära relationer och är alltid en kränkning av de utsattas mänskliga rättigheter. Både kvinnor, män och personer med annan könsidentitet kan vara utsatta, liksom att de själva kan utsätta närstående. Totalt sett visar undersökningar att ungefär var femte person har utsatts för någon form av våld i nära relation någon gång i livet. Drygt 25 procent av alla kvinnor och 17 procent av männen har utsatts. Transpersoner är enligt studier mer utsatta för våld från nuvarande eller tidigare partners. Vissa studier visar att 80 procent har blivit utsatta för fysiskt eller psykiskt våld och runt 30 procent för sexuellt våld i en relation⁹. 150 000 barn lever med våld i hemmet och hälften av dem upplever våld upprepat.¹⁰ När det handlar om att utsättas för allvarligt fysiskt, inklusive dödligt, våld i parrelationer är kvinnor tydligt

⁸ Se bilaga 3

⁹ *Kunskap och erfarenheter av arbete med våldsutsatta hbtq-personer. Ett kunskapsstöd från RFSL stödmottagning* (2018), RFSL

¹⁰ *Våld i nära relationer – en folkhälsofråga*, SOU 2014:49 (2014)

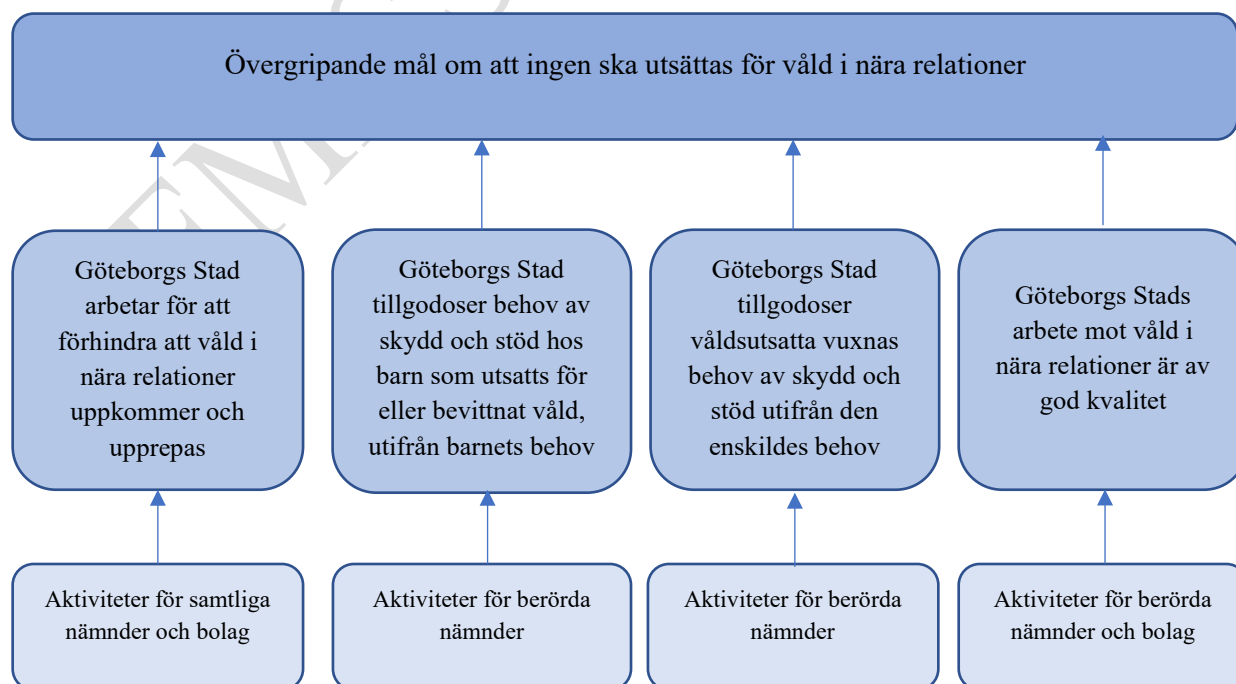
överrepresenterade jämfört med män. Det är också betydligt vanligare att kvinnor blir upprepat utsatta, både för fysiskt och psykiskt våld.¹¹

Våld i nära relationer är därför ett omfattande folkhälsoproblem som många aktörer behöver arbeta mot tillsammans. Göteborgs Stad har antagit denna plan mot våld i nära relationer, som ska fungera som en sammanhållande struktur för stadens arbete. I planen finns aktiviteter och indikatorer för arbetet, för att tydliggöra olika nämnders och styrelserns ansvar och möjliggöra uppföljning av arbetet. Stadens arbete mot våld i nära relationer ska ske både i form av stöd och skydd till våldsutsatta invånare och stöd till våldsutövare för att förändra sitt beteende, samt, ur ett arbetsgivarperspektiv, när medarbetare i staden är utsatta.

Mål och aktiviteter

Planen består av fyra mål som på lång sikt ska bidra till det övergripande målet att ingen ska utsättas för våld i nära relationer. De är:

1. Göteborgs Stad arbetar för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas.
2. Göteborgs Stad tillgodoser behov av skydd och stöd hos barn som har utsatts för eller bevittnat våld, utifrån barnets behov.
3. Göteborgs Stad tillgodoser våldsutsatta vuxnas behov av skydd och stöd utifrån den enskildes behov.
4. Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer är av god kvalitet.

¹¹ *Brott i nära relationer. En kartläggning. Rapport 2014:8. (2014) Brå*

Läshänvisning

Varje målavsnitt börjar med en beskrivande del för att sätta mål och aktiviteter i sitt sammanhang. Därefter följer en struktur bestående av:

Aktivitet	Målgrupp	Ansvarig och samordningsansvar	Genomförande
Vad som ska göras.	Den som aktiviteten riktar sig till.	Ansvarig: Den som har ansvar för att aktiviteten genomförs. Samordningsansvar: Den som har ett samordningsansvar för att aktiviteten genomförs när flera nämnder och styrelser berörs.	När aktiviteten ska genomföras.

Ansvarig: För varje aktivitet anges ansvariga nämnder och styrelser. Den ansvariga nämnden eller styrelsen ska samråda med och aktivt söka samverkan med andra nämnder och styrelser som berörs av nämndens eller styrelsens beslut och ageranden. I de fall ett ansvar utdelas till samtliga nämnder och styrelser medför det ett ansvar att se över sin verksamhet och identifiera på vilket sätt respektive nämnd och styrelse kan genomföra aktiviteten och på så sätt bidra till måluppfyllelse. En ansvarig nämnd eller styrelse ska aktivt bidra till uppföljningen av aktiviteten och målet.

Samordningsansvar: För en del aktiviteter har en nämnd ålagts ett samordningsansvar. Det innebär inte att den nämnd som har ett samordningsansvar ska ta över ansvaret för övriga nämnder och styrelser. Ett samordningsansvar innebär inte heller ett övertagande av andra nämnders eller styrelserns ansvarsområden enligt reglemente, andra styrande dokument eller lagstiftning. Vad samordningsansvaret innebär kan variera och behöver anpassas utifrån den angivna aktiviteten. Det kan exempelvis handla om att ta fram utbildningsmaterial, tillhandahålla utbildningsinsatser eller samordning över en arbetsgrupp. Det kan även innebära att identifiera om det krävs ytterligare styrning inom området och i så fall i vilken form.

Mål 1. Göteborgs Stad arbetar för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas

Det finns flera olika sätt att definiera våldsprevention. I en svensk kontext används ofta en uppdelning i tre inriktningar. Universell prevention som avser generella insatser för breda grupper i befolkningen. Selektiv prevention som avser riktade insatser för avgränsade grupper (till exempel kända riskgrupper). Indikerad prevention som avser behandlande insatser.

Staden har ett antal främjande och förebyggande aktiviteter av framför allt universell karaktär i andra nämnda planer (se matris bilaga 2). Det kan handla om arbete inom

förskola, grundskola, gymnasium och idrottsverksamheter. Det kan gälla tidiga insatser med familjecentrerat arbete och föräldrastöd, men också arbete med genus och normer eller förebyggande arbete mot trakasserier, sexism och kränkande behandling. De förebyggande aktiviteterna i denna plan på den universella nivån kompletterar de andra planerna. De är avgränsade till att framför allt omfatta kompetensutvecklingsinsatser för att öka medvetenheten om våld i nära relationer, normernas betydelse för våldets uppkomst samt att förhindra att våld upprepas.

Denna plans övergripande mål är att ingen ska utsättas för våld i nära relationer. Staden behöver arbeta mot detta mål både gentemot stadens invånare och utifrån sin roll som arbetsgivare. Som arbetsgivare behöver staden ta ansvar för och utveckla sitt arbete för att upptäcka och stödja medarbetare som är våldsutsatta eller lever med konsekvenser av våld (Aktivitet 1:1). Stadens verksamheter möter och når många av stadens invånare. Genom att chefer och medarbetare uppmärksammar, sprider information och reagerar vid oro om våld når många som bor och vistas i staden. Det behöver ske utifrån respektive verksamhets förutsättningar och möjligheter. Det viktiga är att samtliga av stadens verksamheter känner ett gemensamt ansvar och gör sin del för att bidra till att ingen av stadens invånare ska behöva leva i en relation med våld. För att upptäcka våld som förekommer bortom de stereotypa föreställningarna om vem som är våldsutsatt och vem som är våldsutövare behöver det finnas en medvetenhet om sådana föreställningar hos stadens medarbetare. (Aktivitet 1:2). För att kunna genomföra detta krävs kunskap. Det handlar både om kunskap om tidigt främjande och förebyggande insatser som riktar sig till barn och unga, och om kunskap att kunna se tecken på våldsutsatthet och att våga fråga vid oro. Kunskapen om tidigt främjande och förebyggande insatser kan bidra till att förändra destruktiva maskulinitetsnormer och stereotypa föreställningar om kön och sexualitet. Kunskap om våldets mekanismer, risk- och skyddsfaktorer och om vilken hjälp som finns att få kan öka sannolikheten att medarbetare känner igen tecken och vågar fråga om någon utsatts. Sannolikheten kan öka att personer agerar, både förebyggande och vid våldshändelser om vi pratar mer om orsaker till våld och vad vi kan göra som enskilda personer (Aktivitet 1:3).

Att använda arbetssätt och metoder som har fokus på normer och värderingar kan verka främjande och förebyggande mot våld. Skolväsendet är en viktig aktör i det våldsförebyggande arbetet och det är viktigt att arbetet genomsyrar hela utbildningskedjan. Det pågår redan ett antal insatser inom området, ett exempel är de våldsförebyggande insatser som prövas på ett antal grundskolor i staden ihop med organisationen MÄN. Liknande systematiska arbetssätt kan utvecklas och användas på fler områden inom skolväsendet. Kunskap handlar också om att skapa förutsättningar för särskilt sårbara eller riskutsatta individer att ha trygga nära relationer utan våld. Stadens socialtjänstverksamheter som riktar sig till äldre och personer med funktionsnedsättning kan möjliggöra att individer får kunskap om våld i nära relationer och stärka individer att kunna säga nej till destruktiva relationer. Det kan göras genom att använda metoder som till exempel ”Viktig Intressant person” (V.I.P), ”Något har hänt”, föreläsningar och workshops om våld i nära relationer (Aktivitet 1:4).

Socialtjänsten ansvarar för att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp förändrar sitt beteende. Socialstyrelsens föreskrifter om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39) anger att socialtjänsten ska ha fastställda rutiner för när och hur verksamheten ska ställa frågor vid tecken på utsatthet för våld eller

våldsutövande. Det är upp till varje socialnämnd att avgöra när och hur frågorna ska ställas, utifrån hur verksamheten ser ut. Det ska vara tydligt för verksamheterna hur de ska agera vid indikation på att en enskild kan vara våldsutövare (Aktivitet 1:5).

Vuxna och barn som utövar våld finns i alla grupper i vårt samhälle. Staden behöver utveckla arbetet för att upptäcka våldet och för att kunna erbjuda insatser till dessa personer. Verksamheterna behöver också vara observanta på att personer som är utsatta för våld också kan utöva våld. Vid motivationshöjande arbete med våldsutövare kan samtalsmetoder som ”Möta personer med våldsproblem” (MPV) eller ”Motiverande Intervju” (MI) användas. Det bör vara en låg tröskel till insatser riktade mot enskilda. Information om våldsutövande och stödinsatser ska vara tillgängligt för alla. Det kan också finnas skäl att utreda stödbehovet hos personer som utövar våld och bevilja stöd enligt biståndsbeslut. Ny lagstiftning inom området ställer ökade krav på socialtjänsten att arbeta med våldsutövare och att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp att ändra sitt beteende. Berörda nämnder behöver identifiera och vid behov utöka befintliga insatser och metoder inom staden riktade mot våldsutövare. Det bör ske i dialog med relevanta organisationer i civilsamhället. Staden behöver tillvarata bästa tillgängliga kunskap samt säkerställa ett likvärdigt bemötande (Aktivitet 1:6).

Berörda verksamheter i staden ska arbeta för att nå ut med information om vilka resurser som finns tillgängliga inom kommunal regi. Det behöver ske utifrån respektive uppdrag. Socialnämndernas verksamheter har ett särskilt ansvar att nå ut då det främst är deras resurser som behöver bli kända hos målgruppen. Övriga nämnder har dock ett viktigt uppdrag som kanal för informationen om socialnämndernas verksamheter, då de dels möter en stor andel av stadens invånare, dels möter många som inte har kontakt med socialförvaltningarna. Aktiviteten handlar om att informera de personer som mer sällan kommer i kontakt med stadens verksamheter om vilket stöd som finns, hur våld i nära relation tar sig uttryck, och om socialtjänstens ansvar att erbjuda stöd. Ett exempel kan vara att informera om budget och skuldrådgivning och hur den enskilde går till väga för att komma i kontakt med verksamheten, för att öka förutsättningarna för den enskilde som blivit utsatt för ekonomiskt våld att få återhämtning och bli självständig. Ytterligare ett exempel är att våldsutsatta får information om Stödcentrum för brottsutsatta, som kan erbjuda samtalsstöd. Aktiviteten syftar att nå även de särskilt utsatta grupper som kan vara svåra att nå, det kan då handla om att rikta särskilt anpassad information om vilka stödinsatser som erbjuds och vilka resurser som finns inom stadens verksamheter (Aktivitet 1:7).

Aktivitet	Målgrupp	Ansvarig	Genomförande
1:1 Ta fram en stadenövergripande rutin för hur staden som arbetsgivare ska upptäcka och stödja medarbetare som lever med VINR.	Chefer och medarbetare i Göteborgs Stad	Kommunstyrelsen	Under planperioden, färdigställt 2024

1:2	Alla stadens verksamheter ska informera, uppmärksamma och reagera vid oro om våldsutsatthet.	Chefer och medarbetare	Samtliga nämnder och styrelser Samordningsansvar: Socialnämnd Centrum	Under planperioden, påbörjas under 2023
1:3	Kunskapshöjande insatser för att förebygga våld i nära relationer i staden.	Chefer och medarbetare	Samtliga nämnder och styrelser Samordningsansvar: Socialnämnden Centrum	Under planperioden
1:4	Utveckla arbetssätt och metoder med fokus på gränssättning, värderingar och frihet från våld	Medarbetare och chefer som möter äldre, personer med funktionsnedsättning samt elever inom förskola, grundskola och gymnasium.	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden Samordning socialtjänstnämnderna: Nämnden för funktionsstöd Samordning utbildningsnämnderna: Grundskolenämnden	Under planperioden
1:5	Säkerställ att det finns rutiner och metoder för att ställa frågor om våldsutövning	Chefer och medarbetare inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Under planperioden, påbörjas under 2023
1:6	Identifiera nuvarande insatser och metoder som används i staden riktade mot våldsutövaren och vid behov utöka med fler.	Chefer och medarbetare inom socialtjänst, äldreomsorg och funktionsstöd.	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Under planperioden

			Samordningsansvar: Socialnämnden Centrum	
1:7	Sprida information om stadens resurser i syfte att nå barn, unga, vuxna och äldre som inte kommer i kontakt med stadens egna stödverksamheter.	Medarbetare och chefer som möter stadens invånare och brukare.	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden Samordningsansvar: Socialnämnden Centrum	Under planperioden

Mål 2. Göteborgs Stad tillgodoser behov av stöd och skydd hos barn som utsatts för eller bevittnat våld, utifrån barnets behov

De flesta barn som lever och vistas i Göteborg utsätts inte för våld i nära relationer. Men för de barn som gör det, eller som bevittnar våld mot en närstående, måste samhällets resurser vara tillgängliga och likvärdiga. Barn är en särskilt utsatt grupp i och med att de är beroende av vuxna för att få sina behov tillgodosedda och de kan också ha svårt att kommunicera sin utsatthet med omgivningen. Arbetet med att upptäcka, stödja och skydda utsatta barn behöver utvecklas och anpassas utifrån den enskildes behov och förutsättningar, då konsekvenserna av att utsättas för våld och försummelse under barndomen kan vara mycket allvarliga. Gruppen barn som utsätts för eller bevittnar våld i nära relationer är inte homogen och vissa barn är särskilt sårbara för att utsättas. De påverkas av faktorer som gör dem extra sårbara, exempelvis en funktionsnedsättning eller att barnets vårdnadshavare lider av psykisk ohälsa eller har ett missbruk. För att tillgodose målgruppens behov behöver verksamheterna arbeta systematiskt för att synliggöra behoven i kombination med att utgå från befintliga kunskapsunderlag kring särskild sårbarhet. Det kräver i sin tur kompetens om hur behoven kan synliggöras på ett systematiskt vis.

Det arbete som görs genom familjecentrerat arbete och familjecentraler är av stor vikt för att förebygga att barn utsätts för eller måste bevittna våld. Tidiga insatser till föräldrar som av olika skäl inte förmår tillgodose sina barns behov fullt ut är också ett våldsförebyggande arbete. Förskola och skola kan i sig utgöra trygga arenor och vara en fristad från ett hem där det förekommer våld.

Målområdet handlar om att öka professionellas möjlighet att tidigt upptäcka våldsutsatta barn och barn som bevittnar våld i nära relationer tidigt. Det handlar också om att öka förutsättningarna för barn att berätta om våld samt att fler barn ska få individuellt stöd så att konsekvenserna av våldsutsatthet minskar. Risken att barnet som vuxen utövar eller utsätts för våld minskar om barnet får stöd. Barn kan behöva långvarigt stöd och stöd vid flera tillfällen under uppväxten. Unga personer mellan 18 och 20 år ingår under målområde 2 då de befinner sig i gränslandet mellan barn och vuxen.

För att kunna ge barn som upplever våld stöd och skydd behöver staden utveckla sitt arbete med att ge barn och unga förutsättningar att kunna berätta om våldsutsatthet. Samtal om barnkonventionen och mänskliga rättigheter inom förskola och skola kan vara en viktig del för att ge utsatta barn möjligheter att berätta om våldet. Tillgängliga vuxna och information om vilken hjälp som barn kan få ökar möjligheterna för barn att berätta om sin utsatthet. Barns utsatthet kan bli synlig genom att vuxna aktivt frågar om våld, i vissa verksamheter rutinmässigt. Det är därför viktigt att vuxna i verksamheterna har kunskap om hur våld tar sig uttryck, vilka signaler som man som vuxen ska vara uppmärksam på och vilka barn som kan vara särskilt utsatta (Aktivitet 2:1).

Flera studier visar att barn upplever att deras berättelser inte tillmäts så stor betydelse i praktiken. Barnets delaktighet i ärendeprocessen är en förutsättning för att utforma insatser med barnets bästa i fokus, något som även lyfts i Göteborgs Stads barnrättsplan (Aktivitet 2:2). Socialtjänstens samtal med barn behöver utformas utifrån barnets individuella förutsättningar med hänsyn till ålder, mognad, eventuell funktionsnedsättning och livsbetingelser. Till exempel kan arbetsmodellen LÖSA (F d Örgryte-Härlanda stadsdelsnämnds arbetsmodell) användas eller Barnhusets insatsmodell (BIM).

Barn som upplevt våld behöver få sina upplevelser bekräftade av vuxna, och få hjälp att bearbeta det som hänt. För att säkerställa att barn får stöd och skydd utifrån sina individuella behov behöver socialtjänsten ha fastställda rutiner för när och hur de ska fråga om våldsutsatthet och även i större utsträckning använda sig av standardiserade bedömningsmetoder (Aktivitet 2:3). Det är nödvändigt att det finns både insatser som invånare själva kan initiera (serviceinsatser) och insatser som beviljas enligt socialtjänstlagen (bistånd) för att kunna möta de varierade behov som finns.

Barn kan ha behov av stöd både i det akuta skedet, på kort och på lång sikt. Staden behöver säkerställa att de stödinsatser staden tillhandahåller kan erbjudas barn som upplevt våld utifrån olika tidshorisonter, och kan möta olika behov. Socialtjänsten har huvudansvaret för att erbjuda insatser, men elevhälsan kan också vara ett viktigt stöd för barnet, särskilt om våldet leder till problem med skolgången och vänner (Aktivitet 2:4). Insatserna ska vara utformade utifrån bästa tillgängliga kunskap.

Aktivitet		Målgrupp	Ansvarig	Genomförande
2:1	Säkerställ att det finns rutiner och kompetens i stadens verksamheter för att upptäcka våldsutsatthet och våld i hemmet.	Medarbetare och chefer som möter barn och unga.	Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Idrott- och föreningsnämnden, Kulturnämnden	Under planperioden
2:2	Stärk barns delaktighet under hela ärendeprocessen	Chefer och medarbetare inom individ- och familjeomsorgen	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd	Under planperioden

2:3	Säkerställ att det finns rutiner och metoder för att ställa frågor om våldsutsatthet	Chefer och medarbetare inom socialtjänsten	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd	Under planperioden, påbörjas under 2023.
2:4	Säkerställ att stadens stödinsatser som riktar sig till våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld kan möta individens behov på kort och lång sikt	Chefer och medarbetare som möter barn och unga inom socialtjänst och elevhälsa	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden	Under planperioden

Mål 3. Göteborgs Stad tillgodoser våldsutsatta vuxnas behov av stöd och skydd utifrån den enskildes behov

Våld i nära relationer orsakar stort lidande både psykiskt och fysiskt hos dem som utsätts och det är viktigt att staden erbjuder de insatser som individen behöver utifrån de individuella behov som framkommer i socialtjänstens utredning och riskbedömning. Gruppen vuxna som utsätts för våld i nära relationer är inte homogen och vissa individer är särskilt sårbara för att utsättas. Faktorer som kan göra en individ särskilt sårbar är exempelvis funktionsnedsättning, ålder, könsöverskridande uttryck eller sexuell läggning. För att tillgodose målgruppens behov behöver verksamheterna arbeta systematiskt för att synliggöra behoven i kombination med att utgå från befintliga kunskapsunderlag kring särskild sårbarhet. Det kräver i sin tur kompetens om hur behoven kan synliggöras på ett systematiskt vis.

Det långsiktiga stödet för personer som utsatts för våld i nära relationer är av stor vikt och många gånger kan personer behöva stöd praktiskt, psykosocialt och juridiskt under lång tid. Kommunala och ideella verksamheter samt hälso- och sjukvården kompletterar varandra och kan tillsammans stå för en stor del av detta stöd. Kvinno- och tjejjourer utgör en viktig del av påverkansarbetet för frågan men även för arbetet med akut och långsiktigt stöd och skydd till utsatta personer.

Mörkertalet vad gäller våldsutsatthet är stort. Stadens socialtjänstverksamheter behöver ha beredskap för att upptäcka våld, även våld som förekommer bortom föreställningarna om vilka som utsätts och vilka som utsätter. För att upptäcka våldsutsatthet och ge adekvat stöd krävs normmedvetenhet och ett inkluderande förhållningssätt. För att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet samt ge stöd till våldsutsatta behöver staden också utveckla arbetet med att rutinmässigt fråga om alla former av våldsutsatthet och öka användandet av standardiserade bedömningsmetoder. Standardiserade bedömningsmetoder ger stöd för att systematiskt ställa frågor om våld. Det kan vara avgörande för att fånga upp förekomsten av våld i nära relationer och för att individer ska få rätt stöd och skydd. Medarbetarens kunskap och kompetens i kombination med användandet av standardiserade metoder är av stor vikt för rättssäkra och likvärdiga bedömningar (Aktivitet 3:1).

Staden behöver långsiktigt arbeta för att ge ett lämpligt akut skydd till alla när behovet uppstår. För att säkra tillgången till plats i skyddat boende och för att kunna matcha skyddsplacering utifrån den enskildes behov behöver kontinuerliga analyser göras av ansvariga nämnder. Analyserna behöver vara inkluderande och utgå från kunskap om särskilt sårbara och riskutsatta grupper och från lokalt framtagen kunskap om situationen för olika grupper. Analyserna ska ligga till grund för att identifiera de åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa att socialtjänsten kan möta behovet av skyddsplaceringar. (Aktivitet 3:2).

Den som är eller har varit våldsutsatt har ofta behov av att genom samtalsstöd bearbeta våldet, sina känslor och den kris som kan uppstå till följd av att vara våldsutsatt. Samtalsstödet kan ha olika syften och kan behöva vara av olika karaktär och omfattning. Staden har flera olika samtalsmottagningar som erbjuder stöd till personer som utsatts för våld i nära relation. Socialtjänsten behöver säkerställa att denna verksamhet kan erbjuda anpassat stöd och kan möta det samlade behov som finns. Stödet behöver vara lättillgängligt för den enskilda och kunna ges både i det akuta skedet, på kort och lång sikt. Till exempel kan en individ behöva fortsatt stöd efter utflytt från ett skyddat boende. Stödet behöver utgå från kunskap om sårbara grupper för att kunna möta de behov som finns. (Aktivitet 3:3).

Aktiviteter		Målgrupp	Ansvarig	Genomförande
3:1	Säkerställ att det finns rutiner och metoder för att ställa frågor om våldsutsatthet	Chefer och medarbetare inom socialtjänsten	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Under planperioden, påbörjas under 2023.
3:2	Säkerställ att behovet av skyddsplaceringar kan mötas	Chefer och medarbetare inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden Samordningsansvar: Socialnämnden Sydväst	Årligen under planperioden
3:3	Säkerställ att stadens samtalsmottagningar som erbjuder stödinsatser till våldsutsatta kan möta individens behov av stöd på kort och lång sikt.	Medarbetare inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst Samordningsansvar: Socialnämnden Centrum	Under planperioden

Mål 4. Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer är av god kvalitet

Uppföljningen av föregående plan samt genomförda granskningar och kartläggningar visar att staden behöver utveckla kvaliteten på arbetet mot våld i nära relationer.

Målområdet handlar om att Göteborgs Stads arbete mot våld i nära relationer ska vara av god kvalitet. Det handlar om att arbeta med områden som kompetens, samverkan, helhetssyn samt kunskapsbaserat och systematiskt arbetssätt. Staden behöver också arbeta med att systematiskt synliggöra förutsättningar och behov hos de grupper verksamheterna möter.

Medarbetare behöver få kompetensutveckling om våld i nära relationer för att förstå våldets olika former, innebörd och vilka konsekvenser det har för den enskilde. Det behöver finnas en medvetenhet i verksamheten att våldet kan se olika ut, för att inte missa att upptäcka utsatthet och utövande. Medarbetare behöver därför vara medvetna om eventuella stereotypa föreställningar om bland annat vem som är våldsutsatt och vem som är våldsutövare (Aktivitet 4:1). Denna aktivitet vänder sig till fler nämnder och bolag än enbart socialnämnderna. Våldsutsatta och våldsutövande personer finns inom alla typer av verksamheter och de som berörs av denna aktivitet möter många barn och vuxna i sina välfärdsuppdrag.

Medarbetare inom socialtjänsten behöver även ha kunskap om tillgängliga metoder. Verksamheten behöver ha arbetssätt och rutiner för att kunna erbjuda stöd och insatser som överensstämmer med den enskildes behov, för att ge den enskilde möjlighet till återhämtning. För att uppnå god kvalitet är det också viktigt att den enskilde ges inflytande över de insatser som erbjuds. Personer som utsatts för våld i nära relationer kan vara i behov av kortare och längre insatser samt också ha behov av traumabehandling, vilket innebär att medarbetare behöver ha god kunskap om samhällets olika resurser för att personer ska få rätt stöd (Aktivitet 4:2).

Det är viktigt att barn och deras omsorgspersoner får tidigt stöd, eftersom det är då som motivationen till förändring oftast är som störst. När socialtjänsten får kännedom om att ett barn kan vara utsatt för eller ha bevittnat våld är det deras skyldighet att utreda barnets behov och göra riskbedömningar. Det behöver ske utifrån ett kunskapsbaserat arbetssätt och i samverkan. Ett exempel är den samverkansmodell som i staden går under namnet Islandsmodellen, som delar av staden har arbetat utifrån i projektform. Arbetet har utvärderats och visat på positiva resultat utifrån de utsatta individerna, rättsprocessen samt socialtjänstens arbete. Modellen ska nu implementeras inom samtliga socialförvaltningar i Göteborgs Stad (Aktivitet 4:3). Arbetet enligt Islandsmodellen sker i samverkan med externa parter såsom Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och hälso- och sjukvården.

Göteborgs Stad behöver utveckla övergripande samverkan i arbetet med våld i nära relationer, både internt i staden och med externa aktörer som Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, hälso- och sjukvården samt ideella organisationer. Samverkan på övergripande nivå är av stor vikt för att möjliggöra en individsamverkan och skapa kunskap om varandras uppdrag och organisering. Socialtjänsten behöver utveckla samverkan på individnivå i enskilda ärenden, både internt i staden och med externa aktörer. Samverkan och samsyn mellan professioner är av vikt för att personers utsatthet

ska upptäckas och förhindras. När det gäller barn kan detta ske inom ramen för ”Överenskommelse om samverkan för barns o ungas hälsa” och när det gäller vuxna genom befintliga samverkansstrukturer (Aktivitet 4:4).

Kärnan i ett fungerande förbättringsarbete är systematisk och fortlöpande utveckling samt uppföljning av verksamheterna. Att följa ärenden inom socialtjänsten är en av de källor som finns att tillgå för att följa arbetet mot våld i nära relationer. Genom att göra det kan socialtjänsten följa i vilken mån deras insatser bidrar till önskade effekter och om de motsvarar individers och grupper behov. För detta ändamål kan verktyget SUV (Systematisk uppföljning våldsutsatt, våldsutövare) från Socialstyrelsen användas. Den systematiska uppföljningen handlar om att skapa en gemensam kunskapsbas om vilka insatser som ger god effekt för att på sikt kunna utveckla och förbättra stödet till våldsutsatta och våldsutövare samt säkerställa ett arbete av god kvalitet. Uppföljningen behöver vara inkluderande och analyseras utifrån särskilt sårbara och riskutsatta grupper. För att stärka ett likvärdigt arbete i staden bör erfarenheter från uppföljningar och analyser spridas i socialtjänsten och andra eventuellt relevanta verksamheter (Aktivitet 4:5).

Aktiviteter	Målgrupp	Ansvarig	Genomförande
4:1 Genomföra kontinuerlig kompetensutveckling om VINR	Chefer och medarbetare inom ansvariga nämnder och styrelser.	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Nämnden för arbetsmarknad och utbildning, Idrott och föreningsnämnden, Kulturnämnden Samordningsansvar: Socialnämnden Centrum	Löpande under planperioden
4:2 Säkerställ att medarbetare har kunskap, metoder och arbetssätt för att erbjuda stöd till våldsutsatta som överensstämmer med deras behov	Chefer och medarbetare inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost, Sydväst, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	Under planperioden

4:3	Världssatts barn och deras föräldrar får snabbt tillgång till stöd vid en polisanmälan	Chefer och medarbetare inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest	Under planperioden
4:4	Säkerställ att det finns aktuella skriftliga överenskommelser med externa aktörer om samverkan i enskilda ärenden rörande våld i nära relationer.	Chefer inom socialtjänst	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	Under planperioden
4:5	Säkerställ att kontinuerlig systematisk uppföljning av insatser riktade mot våld i nära relationer genomförs	Chefer och medarbetare inom ansvariga nämnder	Socialnämnden Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, Nämnden för funktionsstöd, Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	Under planperioden. Påbörjas under 2023

Indikatorer

Målområde 1. Göteborgs stad arbetar för att förhindra att våld i nära relationer uppkommer och upprepas					
Nr	Indikator	Källa	Nuvärde	Riktning	Kommentar
1.1	Andel individer som anger att nuvarande eller tidigare partner utsatt denne våld under det senaste kalenderåret	SOM enkät	1,6 %	Ska minska	Mäter hur många individer i Göteborgs stad som anger att de blivit utsatta för våld i nära relation. <i>Målindikator</i>
1.2	Andel socialförvaltningar som erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut till våldsutövare	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	För kvinnor: 100 % För män: 75 %	För kvinnor: Ska vara kvar på samma nivå För män: Ska öka	Mäter om socialtjänsten erbjuder stödsamtal till våldsutövare. <i>Processindikator</i>

1.3	Andel skolor i kommunal regi som bedriver ett systematiskt våldsförebyggande arbete för elever	Uppföljningsenkät. Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program. Göteborgs stads plan för jämställdhet.	Ny indikator	Ny indikator	Följer upp hur många skolor som arbetar systematiskt med det våldsförebyggande arbetet. Resultat kommer även att hämtas från uppföljning av Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program och Göteborgs stads plan för jämställdhet som har liknande indikator. <i>Processindikator</i>
-----	--	---	--------------	--------------	--

Nyckeltal som kan komplettera analys av måluppfyllelse

- Andel individer som anger att ens nuvarande eller tidigare partner vid upprepade tillfällen utsatt denna för ekonomiskt våld (SOM enkäten)
- Andel individer som anger att ens nuvarande eller tidigare partner vid upprepade tillfällen utsatt denna för våld (SOM enkäten)
- Antal orosanmälningar där aktualiseringsorsaken gäller barn och unga (0–20 år) som bevittnat eller blivit utsatt för våld i nära relationer (Treserva)
- Antal orosanmälningar där aktualiseringsorsaken gäller vuxna som har blivit utsatta för våld i nära relationer (Treserva)
- *Andel barn utsatta för misshandel föregående kalenderår (BRÅ, NTU)*
- *Andel vuxna utsatta för misshandel föregående kalenderår (BRÅ, NTU)*
- *Andel individer utsatta för sexualbrott föregående kalenderår (BRÅ, NTU)*
- Andel pedagogisk personal som uppger att skolan arbetar för att främja jämställdhet i undervisningen (Skolinspektionen, Skolenkäten)

Mål 2. Göteborgs stad tillgodoser behov av stöd och skydd hos barn som har utsatts för eller bevittnat våld, utifrån barnets behov

Nr	Indikator	Källa	Nuvärde	Riktning	Kommentar
2.1	Andel socialförvaltningar som systematiskt utreder behovet av stöd och skydd hos våld utsatta barn och barn som har bevittnat våld	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följs upp genom en uppföljningsenkät som visar om socialtjänsten systematiskt utreder behov av stöd. Kompletteras med en kvalitativ uppföljning som följer upp hur de arbetat.

					<i>Processindikator</i>
2.2	Andel socialförvaltningar som har aktuella skriftliga rutiner vid indikation på att barn utsatts för våld i nära relationer	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följer upp om det finns rutiner för hur socialtjänsten ska agera vid indikation på våld i nära relation hos barn. <i>Processindikator</i>
2.3	Andel skolor i kommunal regi som bedriver ett systematiskt arbete med att upptäcka barn som utsatts för våld.	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följs upp genom en uppföljningsenkät som visar hur många som genomfört aktivitet. Kompletteras med en kvalitativ uppföljning som följer upp hur de arbetat med aktiviteten. <i>Processindikator</i>
2.4	Andel socialförvaltningar som bedriver ett systematiskt arbete för att upptäcka barn som utsatts för eller bevittnat våld i nära relation	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följs upp genom en uppföljningsenkät som visar om aktiviteten blivit genomförd. Kompletteras med en kvalitativ uppföljning som följer upp hur de arbetat med aktiviteten. <i>Processindikator</i>

Nyckeltal som kan komplettera analys av måluppfyllelse

- Staden har en skriftlig rutin för hur handläggaren ska säkra skolgången för barn i skyddat boende (Socialstyrelsen, Öppna jämförelse)
- Antal ärenden där FREDAs frågor har ställts (Treserva)
- Antal barn som beviljats insats där huvudsakliga orsaken för insatsen är våld i nära relation (Treserva).
- Andel orosanmälningar där aktualiseringsorsaken gäller barn och unga (0–20 år) som bevittnat eller blivit utsatt för våld i nära relationer som gått vidare till utredning eller tillförs befintligt ärende (Treserva).
- Antal dagar mellan inkommen orosanmälan och beslutad insats där orsaken anges vara våld i nära relation (Treserva).
- Andel barn och unga (0–20 år) som aktualiseras med orsakskoden våld i nära relation som blir beviljad en insats av socialtjänsten (Treserva).
- Andel elever som uppger att de vuxna på skolan bryr sig om hur eleven mår (Skolinspektionen, skolenkäten)
- Andel elever som uppger att det är lätt att få hjälp av elevhälsan (Skolinspektionen, skolenkäten)

Mål 3. Göteborgs stad tillgodoser våldsutsatta vuxnas behov av stöd och skydd utifrån den enskildes behov

Nr	Indikator	Källa	Nuvärde	Riktning	Kommentar
3.1	Andel socialförvaltningar som arbetar systematiskt för att upptäcka våld	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följs upp genom en uppföljningsenkät som visar om aktivitet har blivit genomförd. Kompletteras med en kvalitativ uppföljning som följer upp hur de arbetat med aktiviteten. <i>Processindikator</i>
3.2	Andel socialförvaltningar som har aktuella skriftliga rutiner vid indikation på att en vuxen utsatts för våld i nära relationer	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	75 %	Ska öka	Följer upp om socialtjänsten har aktuella rutiner i skrift som anger hur medarbetare eller chef ska agera vid indikation på att en vuxen utsatts för våld i nära relation. <i>Processindikator</i>
3.3	Socialtjänsten utreder systematiskt behovet av stöd och hjälp hos våldsutsatta vuxna	Uppföljningsenkät	Ny indikator	Ny indikator	Följs upp genom en uppföljningsenkät som visar om socialtjänsten systematiskt utreder behov av stöd. Kompletteras med en kvalitativ uppföljning som följer upp hur de arbetat. <i>Processindikator</i>
Nyckeltal som kan komplettera analys av måluppfyllelse					
• Antal ärenden där FREDAs frågor har ställts (Treserva) • Antal vuxna som beviljats insats där huvudsakliga orsaken för insatsen är våld i nära relation (Treserva) • Andel aktualiseringar där aktualiseringsorsaken gäller vuxna som blivit utsatta för våld i nära relationer som gått vidare till utredning eller tillförs befintligt ärende (Treserva) • Antal dagar mellan inkommen aktualisering och beslutad insats där orsaken anges vara våld i nära relation (Treserva)					

- Andel sexualbrottsändelser som den utsatta uppger inte har polisanmälts (BRÅ, NTU)
- Andel vuxna som aktualiseras med orsakskoden våld i nära relation som blir beviljad en insats av socialtjänsten (Treserva).

Mål 4. Göteborgs stads arbete mot våld i nära relationer är av god kvalitet

Nr	Indikator	Källa	Nuvärde	Riktning	Kommentar
4.1	Andel socialförvaltningar som har aktuella skriftliga överenskommelser om samverkan i enskilda ärenden med externa aktörer	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	Primärvård: 0 % Vuxenpsykiatri: 25 % Akutmottagningar: 50 % Ungdomsmottagning: 75 % Polis: 75 % Kvinnojour: 75 %	Ska öka	Följer upp om socialtjänsten har skriftliga rutiner för samverkan med enskilda aktörer. Kommer att kompletteras med en kvalitativ uppföljning. <i>Processindikator</i>
4.2	Andel socialförvaltningar som har genomfört fortbildning om våld i nära relationer under det senaste året riktad till handläggare som utreder barn som utsatts för eller bevittnat våld av närstående	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	100 %	Ska vara kvar på samma nivå	Följer upp om socialtjänsten genomfört fortbildning riktad mot handläggare som utreder barn och unga <i>Processindikator</i>
4.3	Andel socialförvaltningar som har genomfört fortbildning om våld i nära relationer under det senaste året riktad till handläggare som utreder vuxna som utsatts för våld av närstående	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	100 %	Ska vara kvar på samma nivå	Följer upp om socialtjänsten genomfört fortbildning riktad mot handläggare som utreder vuxna <i>Processindikator</i>
4.4	Andel socialförvaltningar som har använt resultatet från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling	Socialstyrelsen: Öppna jämförelser	25 %	Ska öka	Följer upp om socialtjänsten använder resultatet från den systematiska uppföljningen till verksamhetsutveckling. <i>Processindikator</i>

4.5	Antal deltagare som närvarat vid ett utbildningstillfälle om våld i nära relationer under det senaste kalenderåret	Dialoga och Länsstyrelsen	1771 st. deltagare	Ska öka	Följer upp hur många deltagare som gått en utbildning om våld i nära relationer <i>Processindikator</i>
Nyckeltal som kan komplettera analys av måluppfyllelse					
• Antal nyanställda socialsekreterare som gått utbildning inom våld i nära relationer (Dialoga) • Antal utbildare som utbildas genom Dialoga (Dialoga) • Antal utbildningstillfällen som erbjudits av Dialoga (Dialoga)					

Bilaga 1

Internationella styrdokument som denna plan har utgångspunkt i

Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna (1948) anger att var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. *Konventionen om barnets rättigheter* -

Barnkonventionen (1989) anger att barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.

Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020. Målet med *Kvinnokonventionen – CEDAW* (1979), är att alla former av diskriminering av kvinnor ska upphöra – både i det offentliga och det privata. Enligt artikel 16 i *Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* (2006), slås fast att konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att upptäcka och förhindra alla former av utnyttjande, våld och övergrepp mot personer med funktionsnedsättning.

Istanbulkonventionen

Syftet med *Istanbulkonventionen eller Europarådets konvention om avskaffande av våld mot kvinnor och våld i hemmet* (2011), är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor och våld i hemmet.

Konventionen är det första juridiskt bindande regionala instrumentet om våld mot kvinnor i Europa.

Agenda 2030

De globala målen i Agenda 2030 antogs av världens ledare 2015. Målen ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder. Det femte målet rör jämställdhet och består bland annat av delmålet att avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering. Att ingen ska lämnas utanför är centralt i agendan och handlar om att göra aktiva val för att nå grupper i samhället som lever i utsatthet, är diskriminerade eller exkluderade.

Bilaga 2

Planens koppling till andra styrande dokument i Göteborgs Stad

Styrande dokument	Fastställare/ Beslut	Giltighet	Diarie- nummer	Anknytning till VINR- området
Göteborgs Stads program för attraktiv arbetsgivare 2019–2023	KF 2019-05-23	2019– 2023	0955/17	Göteborgs Stad är en stor arbetsgivare. Att uppmärksamma och kunna stötta medarbetare som är utsatta för våld i nära relation, och på så sätt motverka ohälsa och sjukskrivningar, bidrar till att vara en attraktiv och trygg arbetsgivare.
Göteborgs Stads plan för jämställdhet	KF 2019-01-31	2019– 2023	0445/14	Planen innehåller flera universellt förebyggande aktiviteter som ska leda till målet <i>frihet från våld</i> . Här ingår förebyggande aktiviteter avseende VINR. I planen anges att jämställdhetsintegrering ska användas för att analysera hur det arbete som bedrivs bidrar till ökad måluppfyllelse inom jämställdhetsområdet.
Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)	KF 2018-10-25	2019– 2022	0754/17	En del av arbetet med SRHR är att förebygga och motverka sexuellt våld i nära relationer. Aktiviteterna i planen är inriktade på att motverka sexuellt våld i nära relationer samt att utsatta personer ska få stöd oavsett vilka livsomständigheter de har.
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	KF 2018-01-18	2018– 2026	0327/17	Programmet har ett tydligt fokus på tidiga insatser för att skapa likvärdiga livsvillkor. Det har en strategi som innefattar att Göteborgs Stad ska verka för att alla barn och unga har

				ett liv som är fritt från diskriminering, våld, trakasserier och kränkande behandling. Här ingår VINR i det större arbetet för jämlikhet. I planen anges aktiviteter för att utveckla ordinarie uppföljning utifrån jämlikhet och integrera jämlikhet i ordinarie verksamhet.
Göteborgs Stads plan för en jämlik stad	KF 2020-04-16	2019– 2022	1028/19	Våld nämns inte specifikt i planen men arbetet för jämlika livsvillkor genom bland annat tidiga insatser kan förebygga våld i nära relationer.
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck	KF 2019-11-21	2020– 2023	1316/17	Hedersrelaterat våld och våld i nära relationer har vissa gemensamma nämnare i sitt ursprung och sitt uttryck, samtidigt som det finns viktiga skillnader. Detta gäller även för utformandet av stöd och insatser till dem som utsätts.
Göteborg Stads plan mot hemlöshet	KF 2020-04-16	2020– 2022	1411/19	VINR kan vara en orsak till hemlöshet.
Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor	KF 2017-01-26	2017– 2023	1407/14	Flera aktiviteter i planen rör hur skydd och stöd ska utformas för att ge våldsutsatta hbtq-personer insatser på lika villkor.
Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	KF 2019-05-23	2019– 2022	0110/18	Stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling. Chefer och medarbetare ska ha goda kunskaper och medvetenhet om vilka skyldigheter de mänskliga rättigheterna innebär. Att utsättas för våld i nära relation är en kränkning av individens mänskliga rättigheter.

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	KF 2020-11-12	2021– 2026	0759/19	Stadens verksamheter ska arbeta normmedvetet för att upptäcka och förebygga diskriminering, förtryck, våld i nära relationer och annan våldsutsatthet som kan drabba personer med funktionsnedsättning. Det omfattar att ge individuellt anpassat stöd till de som behöver
Strategisk plan för suicidprevention	KF 2014-10-09	Ej tids- bestämd	Dnr 0576/13	Planen omfattar flera förebyggande strategier. Bland annat att barn och ungas levnadsomständigheter ska vara sådana att de aldrig upplever suicid som en möjlig utväg ur svåra situationer.
Handlingsplan för arbetet med finskt förvaltningsområde	KF 2020-09-10	2020– 2023	Dnr 1223/19	Planen har som mål att Göteborgs Stad informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet samt att Göteborgs Stad ger tillgång till service, vård och omsorg för äldre både på finska och svenska genom att stödja äldres sverigefinska kulturella identitet.
Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor	KS 2014-10-01	2020– 2023	Dnr 1221/11	Planen har det övergripande målet att Göteborgs Stad ger skydd för de nationella minoriteterna, stärker deras möjligheter till inflytande och stödjer de nationella minoritetsspråken så att de hålls levande. Göteborgs Stad ska så långt det är möjligt, ge muntlig eller skriftlig kommunikation på aktuellt nationellt minoritetsspråk.

Göteborgs Stads plan för arbetet mot etablerat missbruk och beroende	KF 2017-09-14	2018– 2022	Dnr 1344/14	Planen lyfter att individer som missbrukar har en särskild sårbarhet att utsättas för våld i nära relationer och behöver därmed erbjudas särskilda stödinsatser. Våldsutsatta med missbruksproblematik kan också uppleva en misstro från samhället och söker därför i lägre utsträckning hjälp vid utsatthet.
Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program	KF 2022-06-16	2022– 2026	Dnr 0355/20	Programmet fokuserar på att minska benägenheten och möjligheten till att begå brott samt att minska otryggheten till följd av rädslan för att utsättas för brott. Inom samtliga fokusområden ska staden verka för att öka kunskapen och samverkan. Programmet innehåller även flera prioriterade strategier som direkt tar sikte på våld i nära relationer. Bland annat att Göteborgs Stad ska arbeta preventivt för att stoppa våld i nära relationer samt erbjuda skyndsamma och samordnade insatser vid våldsutsatthet. Av vikt är att det finns rätt kompetens och arbetssätt för att upptäcka våldsutsatthet.
Göteborgs Stads barnrättsplan	KF 2022-06-09	2022– 2024	Dnr 1109/20	Planen tar sikte på att stärka barns rättigheter till en god utbildning, en meningsfull fritid, en trygg vardag samt en god hälsa. Det inkluderar att barn inte ska bli utsatta för brott eller kränkningar och att det finns trygga vuxna i

				barns närhet som har kompetens att tolka barns signaler på utsatthet för våld. Planen lyfter dessutom att det är viktigt att stadens verksamheter efterfrågar barnets delaktighet och beaktar barns olika förutsättningar och livsvillkor för att få rättigheterna tillgodosedda.
--	--	--	--	---

REMISSVERSION

Bilaga 3

Stödjande dokument

Allmänt om våld i nära relationer, kopplat till flera eller alla mål i planen

- Våld. Handbok om hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete med våld i nära relationer (2016), Socialstyrelsen
- Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Ett utbildningsmaterial (2021), Socialstyrelsen
- [Kunskapsguiden, våld i nära relationer](#)
- [Myndigheten för delaktighet, våld i nära relationer](#)

Metodstöd vid jämställdhets- och jämlikhetsintegrering

- [Länsstyrelsen Västra Götaland](#)

Kunskapsunderlag särskild utsatthet

- Redovisning av uppdrag att ge en samlad bild av det våldspreventiva arbetet i staden (2022), Göteborgs Stad
- Hbtqi+ personers livsvillkor i Göteborg 2021 (2022), Göteborgs Stad
- Äldreombudsmannens rapport för Göteborgs Stad (2021), Göteborgs Stad
- Kartläggning av Individ -och familjeomsorgens arbete med våldsutsatta (2020), Göteborgs Stad
- Uppföljning och slutrapport av planen mot våld i nära relationer 2014–2018 (2019), Göteborgs Stad
- Granskning av Göteborgs Stads arbete med stöd till personer som utsätts för våld i nära relation (2018), Göteborgs Stad
- Kartläggning av skyddade boenden i Sverige (2020), Socialstyrelsen
- Våldsamt osynligt. En bok om brottsutsatthet och funktionsnedsättning (2013), Brottsofferjouren

Mål 1

- SOU 2018:37 Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld
- Behandlingsmetoder för personer som utövar våld i nära relationer (2020), Socialstyrelsen
- Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet (2016), Sveriges kommuner och regioner (SKR)
- Inget att vänta på (2020), Jämställdhetsmyndigheten
- SOU 2018:32 Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst

- [”Stöd för dig som chef”](#), material för att uppmärksamma och stötta medarbetare som är utsatta för våld i nära relation. SKR
- ”Nya bestämmelser om förebyggande av våld i nära relationer och om barnfridsbrott”. Meddelandeblad nr. 5/2021, Socialstyrelsen
- [SKR:s sida om våldsprevention i skolan](#)

Mål 2

- Att vilja se, vilja veta och att våga fråga. Vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet (2014), Socialstyrelsen
- Barn som upplever våld. Att stödja barn och bedöma föräldrars omsorgsförmåga (2020), SKR
- Den bästa och svåraste uppgiften i världen (2018), Stiftelsen Allmänna barnhuset
- SOU 2017:112 Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende
- Min tur att berätta. Barns röster om att leva med våld (2020), BRIS och Sveriges Stadsmissioner
- Om barn med funktionsnedsättning i Sverige och deras utsatthet för våld och kränkningar (2016), Stiftelsen Allmänna barnhuset och Barnafrid
- SOU 2019:32 Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord
- [Stöd för socialtjänsten vid svåra samtal med barn](#). Korta filmer som berör hur man kan prata med barn om bland annat våld i nära relationer. SKR
- Våld i ungas parrelationer. Rapport 2021:15 (2021), Brottsförebyggande rådet (Brå)
- Våld mot barn (2016), Stiftelsen Allmänna barnhuset
- Öppenvårdsinsatser för familjer där barn utsätts för våld och försummelse. SBU-rapport nr 280 (2018), Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)

Mål 3

- Att vilja se, vilja veta och att våga fråga. Vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet (2014), Socialstyrelsen
- Frågor om våld (2018), Socialstyrelsen
- Våld mot hbtq-personer– en forsknings- och kunskapsöversikt (2018), Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK)
- Våld mot äldre kvinnor – en forsknings- och kunskapsöversikt (2016), NCK

Mål 4

- Dödsfallsutredningar, Socialstyrelsen
- Framgångsfaktorer i kvinnofridsarbetet (2019), SKR

- Förändringsarbete med våldsutövande män. Strategier för kvalitetsutveckling (2018), SKR
- Kunskap och erfarenheter av arbete med våldsutsatta hbtq-personer. Ett kunskapsstöd från rfsl stödmottagning (2018), RFSL
- [Webkurs om våld](#), en introduktionskurs som ger grundläggande kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. NCK